

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΧΡΟΝΙΑ ΙΗ' (ΕΑΜΗΝΟ Α')

Σάββατο Ἀθήνα, 16 Γεννάρη 1921

ΑΡΙΘ. 718 (ΦΥΛ. 2)

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ:

ΠΕΡΟΣ Δ. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ: Μελλοθάνατοι.

Μ. ΦΙΛΗΡΙΤΑΣ: Γλωσσολογικά; Σαίρω.

Κ. ΚΗΡΕΛΙΟΣ: Γιά τήν Πατρίδα.

ΦΟΥΛΜΕΝ: Στό βιβλίο π' ἀγάπης...

ΜΙΚ. ΘΗΡΩΝΤΗΣ — Κ. ΚΗΡΕΛΙΟΣ: Δόν Κιχώτης (συνέχεια).

Ο ΝΟΥΜΑΣ: Φαινόμενα καί πράγματα.

ΗΛΚΗΣ ΘΡΥΛΟΣ: Φεμινισμός καί Ἑκπαίδευση.

ΠΙΚΡΗΓΚΗΘΗΣ: Γιά τό «Ἀριστείο».

ΜΑΣΤΡΗΓΜΑΙΗΣ: Οἱ γυναῖκες κ' ἡ εἰρήνη.

ΑΠΟ ΒΑΟΜΑΔΑ ΣΕ ΒΑΟΜΑΔΑ: Ξένη φιλολογία.

Ἡ Κοινὴ Γνώμη. — Νέα Βιβλία. — Χωρὶς γραμματόσημο.

ΜΕΛΛΟΘΑΝΑΤΟΙ

«Ave Caesar, morituri te salutant....»

Ὁ Ταγματάρχης μὲ φώναξε στὴ σκηνή του. Καὶ μὲ βαρεῖα φωνὴ καὶ αὐστηρὸ ὄφρος, ποὺ δὲν τῷχα ξαναδεῖ στὴν καλοκάγαθὴ μορφὴ του, μοῦδωσε ὁδηγίες καὶ μὲ διέταξε νὰ ὁδηγήσω ἐγὼ τοὺς δυὸ Βουλγάρους αἰχμαλώτους στὴν Ἰουρίκα, ποὺ εἶτανε ἡ ἔδρα τῆς Μεραρχίας μας.

Ἐσκυψά τὸ κεφάλι μου. Καὶ δὲν ἔβγαλα μιὰ, Πήρα ἀπὸ τὰ χέρια του τὸ φάκελλο μὲ τὸ ἔγγραφο, ζώστηκα τὴν ἐξάρτηση μὲ τὸ περιστροφὸ, καὶ μὲ τὸ μικρὸ ἀπόσπασμα ξεκίνησα, ἐνῶ στ' αὐτιά μου ἀντηχοῦσαν τὰ στερνὰ λόγια τοῦ Διοικητῆ μου:

— Σέ καθιστῶ προσωπικῶς ὑπεύθυνο, λοχία!

Εἶχανε πιάσει τοὺς δυὸ ἀνθρώπους τὸ πρωῒ, στὰ μεταγωγικά τῆς Μοίρας. Κάποιος πυροβολητὴς ποῦχε ξυπνήσει νωρὶς καὶ τραβοῦσε στὴ φτέρη ἀνάμεσσο, ἔνωσε τὰ βάτα δίπλα του νὰ σαλεύουνε. Στὴν ἀρχὴ θάρρεψε πὼς εἶτανε κανέν' ἀγριογούρουνο. Ὑστερα ὅμως εἶδε μιὰ φυσιογνωμίαν περίτρομη καὶ δυὸ χέρια νὰ ὑψώνονται, σὲ σημείον ὑποταγῆς, ψηλά. Ζύγωσε, φώναξε, καὶ πιάσανε τὸν πρῶτο αἰχμάλωτο. Σὲ λίγο μαρτυρήθηκε καὶ ὁ δεῦτερος!

Τὸ μαντάτο μαθεύτηκε ἀμέσως!. Κ' εἶτανε γιὰ ὅλους περίεργο. Περίεργο στάληθαι! Δυὸ Βούλγαροι, πίσω ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴν προφύλαξιν, καὶ μέσα στὰ μεταγωγικά τοῦ Πυροβολικοῦ, — δηλαδὴ, κάπου τρεῖς ὥρες δρόμο ἀπ' τὴν ἐχτρικὴ παράταξιν, — γένησε ἀμέσως τὴ σκέψιν πὼς οἱ δυὸ αἰχμάλωτοι δὲν εἶντοσαν κοινοὶ αἰχμάλωτοι πολέμου, μὰ κατάσκοποι φοβεροί, ποὺ ἤθθανε μὲς στὴς γραμμὲς μας νὰ δοῦνε, νὰ μελετήσουνε καὶ νὰ μᾶς προδώσουνε ὕστερα στοὺς δικούς τους.

Ὅχι ὅμως! Οἱ σκέψεις αὐτὲς βγήκανε λαθεμένες. Οἱ δυὸ δυστυχισμένοι αὐτοὶ ἄνθρωποι δὲν εἶχανε φέγει ἀπ' τὴν ἐχτρικὴν γραμμὴν. Ἐρχόντουσαν ἀπὸ πέτρα, μακρύτερα, κ' ἡ νοσταλγία τῆς Πατρίδας, τοὺς εἶχε ρήξει στὰ χέρια τὰ δικά μας.

Ὅπως μαθεύτηκε ἀπὸ τὴν πρόχειρην ἀνέκρισιν ποὺ τοὺς ἔκανε κάποιος ἀξιωματικὸς στὸ Ἐπατελεῖο, οἱ δυὸ Βούλγαροι ἐρχόντουσαν πέρα ἀπ' τὸ Νάρες, κοντὰ στὴ Θεσσαλονικίαν, ὅπου ἐργαζόντουσαν ὡς αἰχμάλωτοι πολέμου στὰ λατομεῖα ποὺ ἀφαιρύνανε οἱ

Ἑγγλέζοι. Εἶχανε λιποταχτήσῃ ἀπὸ κεῖ καὶ περπατήσανε τέσσερες νύχτες ὁλόκερες γιὰ νὰ περάσουνε στὸ βουλγαρικὸ μέτωπο, πλάι στοὺς δικούς τους, στὴ γυναῖκα ἰσως, στὴ μάννα, στὰ παιδιὰ τους.

Ἡ χάλκινη κακοπαθισμένη ὄψη τους εἰδείνε τὰ μαρτύρια ποὺ εἶχανε περάσει. Τέσσερες μέρες θρακίκανε μὲ ξυνόμηλα καὶ βατόμουρα καὶ μὲ τ' ἀχλάδια ποὺ ῥήχνανε οἱ γινομένες ἀχλαδιές. Καὶ τὰ ρούχια τους, κουρελλιασμένα, κομματιασμένα, μόλις ντύνανε τὰ ξυλιασμένα καὶ στεγνὰ ἀπ' τὴν κκοπέρασιν κορμιά τους. Τὰ δάχτυλα τῶν ποδιῶν μελανισμένα, καὶ τὸ πέλμα σκισμένο ἀπ' τὰ γκάθι. Τὰ ὑποδήματα, χάλια! Λουρίδες ἀπὸ δέρμα κομματιασμένο...

Οἱ δυὸ δυστυχισμένοι αὐτοὶ ἄνθρωποι εἶτανε τώρα στὴ διάθεσίν μου. Κ' εἶχανε νὰ βαδίσουνε μαζί μου εἰκοσι ὀχτὼ μετρημένα χιλιόμετρα ἴσαμε νὰ φτάσουνε στὴ Μεραρχία. Τοὺς εἶχα μὲς στὴ μέση τῶν τεσσάρων ἀντρῶν μου καὶ κατεβαίνανε ἀργὰ τὸ λόφο γιὰ νὰ θγοῦμε στὸν ἀνοιχτὸ δρόμο.

ἨΞαίρα καλὰ τί θὰ πῇ: «Αἰχμάλωτοι πολέμου: δρατετεύσαντες!» Καὶ ποιά τιμωρίαν τοὺς περιμένε, ἤΞαίρα... Κ' ἔτσι, ὅπως σέργανε μὲ κόπο τὰ κουρασμένα θήματά τους, ἐγὼ, δίπλα τους, ἔνωθα τὴν ψυχὴ μου νὰ σφίγγεται.

Ὁ ἥλιος καυτερός, ἀγρουστιάτικος, μακεδονίτης, ἔρρηχνε τὴν ἀχτίδες του σὰν πυρωμένα σπαθιά. Ζέστη ἀφόρητη! Ὡς τόσο, ὅσο περνούσαμε στὰ ἐλάτια καὶ στὴς βαλανιδιὲς ἀνάμεσσο, εἶχαμε κάποιον ἥσκιον χλιαρὸ νὰ κόβει τὸ κάμα... Ὅταν ὅμως κατεβήκαμε στὴν Ἐφοδιοπομπὴ κάτω, καὶ ἀνοίχτηκε ἡμῶν ὁ κάμπος, χωρὶς δέντρα καὶ ἥσκιον, ἡ κάψα ἡ θεριακωμένη λιγοῦσε τὰ γόνата καὶ τὸνικωθα πιά πὼς δύσκολον θάτανε νὰ πάρουμε βῆμα.

Ὑποφέραμε ὅλοι γιὰ καλὰ. Οἱ ἄντρες μοῦ ζητήσανε νὰ ξεκουραστοῦνε. Κ' οἱ δυὸ μελλοθάνατοι, μὲ τὴν φλέβαν πεταγμένην στὰ μελίγγια, μὲ τὰ μάτια ἔξω ἀπ' τὴν κόγχην καὶ μὲ τὸν ἰδρωτὰ νὰ σκάβει τὴν χάλκινη ὄψη τους, — βαριανασαίνανε, καθισμένοι σὲ μιὰ πέτρα.

Ζήτησα μὲ τὸ τηλέφωνο ἀπ' τὸ Ἐπατελεῖο νὰ μοῦ ἐπιτρέψουνε νὰ πάρω ὄμιλον. Κ' ἡ ἀπάντησιν ἦρθε ὁ